

לעילוי נשמת
שלום בן משה

התנ"ך עם מפרשים, מסודרים ומנוקדים
The Tanach with commentaries, Organized and Vowelized

תהילים
פרק י"ז

ה תמוך אֲשֶׁרִי בְּמַעְגְלוֹתַיִךָ בְּלִי נִמְאוֹטוֹ פְּעָמַי:

מצודת ציון: אֲשֶׁרִי - הרגליים הפוסעים, וכן (תהילים ל"ז לא) "לא תמעד אֲשֶׁרִיו". **בְּמַעְגְלוֹתַיִךָ** - בנתיבותיך. **נִמְאוֹטוֹ** - ענינו המעדה ונטייה לנפול, כמו (דברים ל"ב לה) "לַעֲתָ תִּמְוֹט רַגְלֶם". **פְּעָמַי** - רגלי, כמו (שיר השירים ז ב) "מֵה יָפוּ פְּעָמַיִךְ".

מצודת דוד: תמוך אֲשֶׁרִי בְּמַעְגְלוֹתַיִךָ וגו' - סמוך רגלי ללכת בנתיבותיך, בכדי שלא ימעדו לנפול.

ו אֲנִי־קִרְאתִיךָ כִּי־תַעֲנֵנִי אֵל הַט־אֲזַנְנֶךָ לִי שָׁמַע אֲמַרְתִּי:

מצודת דוד: אֲנִי קִרְאתִיךָ כִּי תַעֲנֵנִי - כי ידעתי שתענני.

ז הַפִּלֵּה חֲסִדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמַּתְקוֹמָמִים בְּיַמִּינֶךָ:

מצודת ציון: הַפִּלֵּה - ענינו הפרשה. **מִמַּתְקוֹמָמִים** - מהקמים למולך.

מצודת דוד: הַפִּלֵּה חֲסִדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים וגו' - רוצה לומר: אתה המושיע את החוסים בך, הפרש חסדיך מן הקמים בימינך - לעשות מול רצונך, לבל עשות להם חסד, ובלבד להחוסים בך תעשה החסד.

ח שְׁמַרְנִי פְּאִישׁוֹן בַּת־עֵינַי בְּצַל פְּנֵיךָ תִּסְתַּיְרַנִּי:

מצודת ציון: פְּאִישׁוֹן - הוא השחור, יקרא אישון על שנראה בו צורת איש קטן, והנו"ן יורה על קוטן הדבר. ושם העצם הוא בת עין, והוא לגלגל העין, משם בא האור, וכפל הדבר בשמות נרדפים, וכמו (דניאל י"ב ב) "אֲדַמַּת עֶפֶר".

תהילים
פרק י"ז

א תִּפְלֵה לְדָוִד שְׁמֵעָה יְהוָה | צִדְקַתְּ הַקְּשִׁיבָה רִנָּתִי הַאֲזִינָה תִּפְלֵתִי בְּלֹא שִׁפְתֵי מִרְמָה:

מצודת דוד: שְׁמֵעָה ה' צִדְקָה - תפילתי הנאמרה בצדק ובכוונת הלב. **בְּלֹא שִׁפְתֵי מִרְמָה** - הנאמרת בלא שפתי מרמה.

ב מִלִּפְנֵיךָ מוֹשִׁפְטִי יֵצֵא עֵינָיִךָ תַּחֲזִינָה מִיִּשְׂרָאֵל:

מצודת דוד: מִלִּפְנֵיךָ מוֹשִׁפְטִי יֵצֵא וגו' - רוצה לומר: לא תעשה בי משפט הראוי על אשמותי, כי ראה מעשה הישרים שעשיתי, ולפיהן שפטני.

ג בְּחַנְתָּ לִבִּי | פִּקְדָתְךָ לֵילֵה צָרְפַתְנִי בְּלִי־תַמְצָא לִמְתִּי בְּלִי־עֵבֶר־פִּי:

מצודת ציון: פִּקְדָתְךָ - ענינו זכרון והשגחה, כמו (בראשית כ"א א) "וְה' פִּקְדָה". **לִמְתִּי** - ענינו מחשבה.

מצודת דוד: בְּחַנְתָּ לִבִּי - לדעת מחשבתי. **פִּקְדָתְךָ לֵילֵה** - והשגחת בי כלילה, והוא עת שמחשבת האדם צלולה. **צָרְפַתְנִי בְּלִי תַמְצָא** - כצורף הזה הצורף כספו לדעת הטובה היא, כן בחנת אותי, ולא מצאת בי מחשבת רשע. **לִמְתִּי בְּלִי עֵבֶר פִּי** - מחשבתי אינם עוברים דברי פי, רוצה לומר: כמחשבתי כן אמרי פי.

ד לַפְּעֻלוֹת אֲדָם בְּדַבַּר שִׁפְתֶיךָ אֲנִי שֹׁמְרֵתִי אֲרַחֲתָה פְּרִיץ:

מצודת דוד: לַפְּעֻלוֹת אֲדָם בְּדַבַּר שִׁפְתֶיךָ - מה שצוית בדבר שפתיך על פעולות האדם, את המעשה אשר יעשה. **אֲנִי שֹׁמְרֵתִי אֲרַחֲתָה פְּרִיץ** - אורח הפרוץ וההרוס המבטל אורח המצות, הנה אני שמרתיו לבלתי תת למי ללכת בו לבטל המצות.

תהילים פרק י"ז

בטנם - ומאותן שחלקם בחיי עולם הבא, ואשר תמלא בטנם מרב טוב הצפון, אשר עין לא ראתה. **ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם** - ומאותן אשר ישבעו בבנים הגונים, ומאותן אשר יניחו יתרון עשרם לבניהם, לרשת אותם אחרי מותם.

אני בצדק אחזה פניי אשבעה בהקוץ
תמונתה:

מצודת דוד: אני בצדק אחזה פניי וגו' - בעבור הצדק שעשיתי אזכה לחזות פניך, ואשבעה ממראית תמונתך בעת בא זמן היקיצה, הוא תחיית המתים, כמו שנאמר (דניאל י"ב ב) "ורבים מישגי אדמת עפר יקיצו, אלה לחיי עולם, ואלה לתרפות לדראון עולם".

תהילים פרק י"ז

ט **מפני רשעים זו שדוני איבי בנפש יקיפו עלי:**

מצודת דוד: מפני רשעים זו שדוני - אשר שדדו אותי. **אויבי בנפש יקיפו עלי -** בעבור קחת נפשי, מקיפים וסובבים עלי.

י **תלבמו סגרו פיו דברו בגאות:**

מצודת דוד: תלבמו סגרו פיו וגו' - על שחלבם סגרו פיהם מגודל השומן מרוב כל, לזה ידברו בגיאות.

יא **אשרינו עתה סבבנו עיניהם ישיתו לנטות בארץ:**

מצודת ציון: אשרינו - רגלינו.

מצודת דוד: אשרינו עתה סבבנו - מסבבים עתה רגלינו ללכוד אותנו. **עיניהם ישיתו לנטות בארץ -** ושמים עיניהם לנטות בארץ אנה ואנה לארוב עלינו.

יב **דמיונו באריה יכסוף לטרף וכפיר יושב במסתרים:**

מצודת ציון: יכסוף - יחמוד, כמו (בראשית ל"א ל) "נכסוף נכספתה".

מצודת דוד: דמיונו באריה יכסוף לטרף - דומה הוא כאריה החומד לטרף. **וכפיר יושב במסתרים -** מטמין עצמו לארוב לבל יראהו.

יג **קומה יהיה קדמה פניו תכריעהו פלטה נפשי מרשע תרבה:**

מצודת דוד: קדמה פניו תכריעהו - עד שלא ילכדנו, הקדימהו והפילהו לכרוע על ברכיו. **פלטה נפשי מרשע תרבה -** הצל נפשי מיד הרשע שהוא חרבך.

יד **ממתים ידף | יהיה ממתים מחלד תלקם בתיים וצפונה תמלא בטנם ישבעו בנים והניחו יתרם לעולליהם:**

מצודת ציון: מחלד - ענינו זמן, כמו (תהילים פ"ט מח) "מה חלד". **יתרם -** יתרון ומרבית העושר. **לעולליהם -** לבניהם קטנים.

מצודת דוד: ממתים ידף ה' - אהיה מן המתים מידך. **ממתים מחלד -** מחמת שכלה זמן חייהם בעבור הזקנה. **תלקם בתיים וצפונה תמלא**